

Predmet C-393/23**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

28. lipnja 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

23. lipnja 2023.

Žalitelji u kasacijskom postupku:

Athenian Brewery SA

Heineken NV

Druga stranka u kasacijskom postupku:

Macedonian Thrace Brewery SA

Predmet glavnog postupka

Glavni postupak odnosi se na spor između društva Macedonian Thrace Brewery SA (u daljnjem tekstu: MTB) s jedne strane te društava Athenian Brewery SA (u daljnjem tekstu: AB) i Heineken NV (u daljnjem tekstu: Heineken) s druge strane zbog povrede prava tržišnog natjecanja koju je na grčkom tržištu piva počinilo društvo AB. Društvo MTB zahtijeva da nizozemski sudovi utvrde da su društvo AB i njegovo društvo majka Heineken, čije se sjedište nalazi u Nizozemskoj, solidarno odgovorni za tu povredu.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Ovaj zahtjev za prethodnu odluku u skladu s člankom 267. UFEU-a odnosi se na nadležnost nizozemskih sudova za tužbu protiv društva AB u skladu s člankom 8. točkom 1. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (u daljnjem tekstu: Uredba Bruxelles Ia). Pritom se postavlja pitanje vrijedi li pretpostavka odlučujućeg utjecaja društva majke na društvo kćer i kada se ocjenjuje je li ispunjen uvjet da su tužbeni

zahtjevi protiv dvaju društava tako usko povezani da ih je brže saslušati i o njima odlučiti zajedno.

Prethodna pitanja

1. U situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, treba li se sud domicila društva majke, prilikom ocjenjivanja svoje nadležnosti na temelju članka 8. točke 1. Uredbe Bruxelles Ia u pogledu društva kćeri sa sjedištem u drugoj državi članici u okviru zahtjeva koji se odnosi na usku povezanost, predviđenog tom odredbom, osloniti na pretpostavku odlučujućeg utjecaja društva majke na gospodarsku djelatnost društva kćeri, koja je predmet spora, priznatu u materijalnom pravu tržišnog natjecanja?

2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje: kako se u tom slučaju tumači kriterij formuliran u presudama Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37) i Universal Music International Holding (C-12/15, EU:C:2016:449)? Je li u tom slučaju, ako se osporava odlučujući utjecaj društva majke na gospodarsku djelatnost društva kćeri, a kako bi se sud proglasio nadležnim u pogledu tog društva kćeri na temelju članka 8. točke 1. Uredbe Bruxelles Ia, dovoljno da se ne može unaprijed smatrati isključenim da je postojao takav odlučujući utjecaj?

Navedene odredbe prava Unije

Članci 101. i 102. UFEU-a

Članak 4. stavak 1. i članak 8. točka 1. Uredbe Bruxelles Ia

Sažet prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 MTB je pivovara sa sjedištem u Grčkoj koja posluje na grčkom tržištu piva. AB je pivovara s poslovnim nastanom u Grčkoj koja pripada grupi Heineken. Heineken je društvo sa sjedištem u Nizozemskoj koje određuje strategiju i ciljeve grupe Heineken. To društvo u Grčkoj sâmo ne obavlja niti je obavljalo operativne poslove. U razdoblju relevantnom za ovaj postupak Heineken je neizravno držao oko 98,8 % dionica u kapitalu društva AB.
- 2 Grčko tijelo nadležno za tržišno natjecanje utvrdilo je odlukom od 19. rujna 2014. da je društvo AB zlouporabilo svoj položaj ekonomske moći na grčkom tržištu piva od rujna 1998. do 14. rujna 2014., što treba smatrati jedinstvenom i trajnom povredom članka 102. UFEU-a i članka 2. grčkog Zakona o tržišnom natjecanju.
- 3 Društvo MTB zahtijevalo je od Rechtbanka Amsterdam (Sud u Amsterdamu, Nizozemska, u daljnjem tekstu: Rechtbank) da utvrdi da su društva Heineken i AB solidarno odgovorna za navedenu povredu prava tržišnog natjecanja na grčkom tržištu piva te da im naloži da solidarno nadoknade štetu koja je nastala društvu MTB zbog te povrede. Društva Heineken i AB istaknula su incidentalni zahtjev da

se Rechtbank proglasi nenadležnim za tužbu protiv društva AB. Rechtbank je prihvatio taj zahtjev i proglasio se nenadležnim za tužbu protiv društva AB.

- 4 Gerechtshof Amsterdam (Žalbeni sud u Amsterdamu, Nizozemska, u daljnjem tekstu: Gerechtshof) ukinuo je presudu Rechtbanka u žalbenom postupku i odbio incidentalni zahtjev. Društva Heineken i AB zatim su podnijela žalbu u kasacijskom postupku sudu koji je uputio zahtjev, odnosno Hoge Raadu der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske, u daljnjem tekstu: Hoge Raad).

Glavni argumenti stranaka glavnog postupka

- 5 Rechtbank je u prvostupanjskom postupku odlučio da je u skladu s načelom utvrđenim u članku 4. stavku 1. Uredbe Bruxelles Ia nadležan za tužbu protiv Heinekena jer se sjedište Heinekena nalazi u Amsterdamu, Nizozemska. Međutim, Rechtbank smatra da u odnosu na društvo AB ne postoji nadležnost u skladu s člankom 8. točkom 1. te uredbe jer nije ispunjen uvjet predviđen tom odredbom da treba postojati uska povezanost između tužbenih zahtjeva protiv Heinekena i tužbenih zahtjeva protiv društva AB.
- 6 Kako bi obrazložio ukidanje presude Rechtbanka, Gerechtshof najprije navodi da nizozemski sud prilikom ocjene prigovora protiv Heinekena ne može izbjeći ocjenu postupanja društva AB i odluke grčkog tijela nadležnog za tržišno natjecanje. Ako se zbog istih činjenica pokrene postupak pred grčkim sudovima, ne može se isključiti mogućnost da će oni donijeti drukčiju ocjenu nego nizozemski sud. Stoga je s obzirom na opasnost od proturječnih odluka načelno ispunjen uvjet iz članka 8. točke 1. Uredbe Bruxelles Ia u skladu s kojim je brže saslušati tužbene zahtjeve i o njima odlučiti zajedno.
- 7 U odluci o meritumu treba pojasniti može li se prihvatiti tužba protiv Heinekena. Pokretanje postupka pred nizozemskim sudom moglo bi se smatrati zlouporabom odredbi o nadležnosti Uredbe Bruxelles Ia samo ako se već unaprijed može razumno pretpostaviti da se tužba ne može prihvatiti. To ovdje nije slučaj. Trenutačno se ne može s dovoljnom sigurnošću isključiti da društva AB i Heineken treba smatrati jedinstvenim poduzetnikom s aspekta prava tržišnog natjecanja.
- 8 Za pitanje koje je relevantno s aspekta prava Unije u pogledu toga je li društvo AB moglo razumno predvidjeti da će biti tuženo pred nizozemskim sudom važno je to što društvo AB u Grčkoj prodaje pivo pod žigom Heineken i pripada grupi Heineken. Prigovor koji mu se stavlja na teret odnosi se na zlouporabu njegova vladajućeg položaja u prodaji, među ostalim, tog piva na tom tržištu. Bilo je razumno predvidjeti da će se to prigovoriti i Heinekenu te da će se u vezi s tim pokrenuti postupak pred sudom mjesta domicila tog društva jer je prigovor izravno povezan s njegovom pripadnošću toj grupi i markom piva u vlasništvu grupe Heineken.

- 9 Društva Heineken i AB u kasacijskom postupku pobijaju odluku Gerechthshofa. Smatraju, među ostalim, da Gerechthshof nije dovoljno razmotrio pitanje je li Heineken izvršio odlučujući utjecaj na ponašanje društva AB i da se stoga mogu smatrati jedinstvenim poduzetnikom.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 10 Ovaj predmet odnosi se na privatnopravnu provedbu prava Unije o tržišnom natjecanju (članci 101. i 102. UFEU-a). Prema sudskoj praksi Suda, pravno različiti subjekti mogu biti odgovorni za jedinstvenu povredu prava tržišnog natjecanja ako su jedinstveni poduzetnik, pri čemu taj pojam u tom kontekstu označava gospodarsku jedinicu¹. Takav jedinstveni poduzetnik postoji ako društvo majka izvršava kontrolu nad ponašanjem svojeg društva kćeri, što se može pokazati ili dokazivanjem toga da društvo majka može izvršavati odlučujući utjecaj na ponašanje društva kćeri i da je osim toga stvarno izvršavalo taj utjecaj ili dokazivanjem toga da to društvo kći ne odlučuje samostalno o svojem ponašanju na tržištu, nego da ono u bitnome provodi upute društva majke, osobito s obzirom na ekonomske, organizacijske i pravne veze koje povezuju ta dva pravna subjekta. Može se pretpostaviti da postoji odlučujući utjecaj ako društvo majka izravno ili neizravno drži cijeli ili gotovo cijeli kapital društva kćeri. Međutim, ta se pretpostavka može oboriti ako društvo majka dokaže da, iako je stekla (gotovo) cijeli kapital društva kćeri, kada se praksa odvijala, ono njemu nije davalo upute niti je izravno ni neizravno sudjelovalo, osobito preko imenovanih upravitelja, u donošenju odluka tog društva kćeri koje se odnose na predmetnu gospodarsku djelatnost².
- 11 Sud je presudom od 21. svibnja 2015., CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335, t. 21. do 25. i t. 33.) već odlučio o nadležnosti u skladu s (odredbom koja je prethodila) članku 8. točki 1. Uredbe Bruxelles Ia u kontekstu prava tržišnog natjecanja. Sud je u toj presudi naveo da postoji ista činjenična i pravna situacija jer su predmetni poduzetnici na geografskom i vremenskom planu na različite načine sudjelovali u jedinstvenoj i trajnoj povredi koja je utvrđena odlukom Komisije. Prema mišljenju Suda, poduzetnici su stoga mogli predvidjeti da će biti tuženi u državi članici u kojoj barem jedan od njih ima sjedište jer su sudjelovali u jedinstvenoj povredi zbog čega je bilo jasno da su odgovorni za štetu koja je nastala zbog toga.
- 12 U presudama od 28. siječnja 2015., Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37, t. 64.) i od 16. lipnja 2016., Universal Music International Holding (C-12/15, EU:C:2016:449, t. 45. do 46.) Sud je odlučio da sud treba ocijeniti sve informacije

¹ Vidjeti među ostalim presude od 14. ožujka 2019., Skanska Industrial Solutions i dr., C-724/17, EU:C:2019:204, t. 28. do 47. i od 6. listopada 2021., Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, t. 32. do 44.

² Vidjeti među ostalim presudu od 12. svibnja 2022., Servizio Elettrico Nazionale i dr., C-377/20, EU:C:2022:379, t. 105. do 112.

kojima raspolaže, uključujući tuženikova osporavanja. Međutim, u fazi utvrđivanja nadležnosti nije potrebno provesti dokazni postupak o spornim činjenicama koje su važne kako za pitanje nadležnosti tako i za osnovanost istaknutog zahtjeva.

- 13 Činjenice u ovom predmetu razlikuju se od činjenica u presudi CDC Hydrogen Peroxide jer istaknutu povredu prava tržišnog natjecanja nije utvrdila Europska komisija, nego grčko tijelo nadležno za tržišno natjecanje, i to isključivo u odnosu na društvo kćer AB. Nesporno je da sâm Heineken nije izravno sudjelovao u stvarnim aktivnostima na grčkom tržištu piva. Tužba protiv Heinekena temelji se na tvrdnji društva MTB da su društva Heineken i AB u trenutku kada je društvo AB povrijedilo članak 102. UFEU-a bila jedinstveni poduzetnik jer je Heineken izvršavao odlučujući utjecaj na predmetnu gospodarsku djelatnost društva AB te da je na temelju toga solidarno odgovoran za istaknutu povredu. Uska povezanost u smislu članka 8. točke 1. Uredbe Bruxelles Ia stoga se može temeljiti isključivo na navodnom odlučujućem utjecaju. Ako tuženik, kao u ovom slučaju, utemeljeno osporava tužiteljeve tvrdnje u tom pogledu, postavlja se pitanje treba li sud i okviru ispitivanja svoje nadležnosti u skladu s člankom 8. točkom 1. Uredbe Bruxelles Ia, u smislu presuda Kolassa i Universal Music International Holding, kao polaznu točku uzeti u obzir pretpostavku iz točke 10. ovog sažetka zahtjeva za prethodnu odluku, odnosno to da društvo majka izvršava odlučujući utjecaj ako drži (gotovo) cijeli kapital društva kćeri. U slučaju potvrdnog odgovora na to pitanje, sud mjesta domicila društva majke treba prihvatiti svoju nadležnost za tužbu protiv inozemnog društva kćeri, osim ako potomje društvo može unaprijed oboriti pretpostavku (bez dodatnih dokaza). Međutim, ako sud ne smije uzeti u obzir tu pretpostavku u okviru ispitivanja svoje nadležnosti, na temelju tvrdnji i prigovora stranaka u tom pogledu (bez dodatnih dokaza) treba provjeriti postoji li dovoljno pokazatelja za pretpostavku da je društvo majka imalo odlučujući utjecaj na predmetnu gospodarsku djelatnost društva kćeri.
- 14 Postoje razumne sumnje u pogledu odgovora na to pitanje. S jedne strane, pretpostavka odlučujućeg utjecaja koju priznaje Sud služi za osiguravanje neograničene provedbe prava Unije o tržišnom natjecanju i teško je podnijeti suprotni dokaz potreban za obaranje pretpostavke odlučujućeg utjecaja³. S druge strane, Uredba Bruxelles Ia ima svoje ciljeve i treba je tumačiti s obzirom na njih. U tom je pogledu važno da članak 8. točka 1. te uredbe treba usko tumačiti, i to u smislu da se to tumačenje može proširiti samo na slučajeve koji su izričito obuhvaćeni Uredbom jer se odstupa od načela u skladu s kojim je nadležan sud u domicilu tuženika. Potvrđan odgovor na predmetno pitanje u većini će slučajeva dovesti do toga da pravne osobe povezane unutar međunarodnih grupa, neovisno o tome, u kojoj se državi članici nalazi njihovo sjedište i u kojoj se zemlji obavlja predmetna gospodarska djelatnost, mogu biti tužene zbog navodne povrede prava tržišnog natjecanja pred sudom u mjestu domicila pravne osobe koja izravno ili

³ Vidjeti presudu od 15. travnja 2021., Italmobiliare i dr./Komisija, C-694/19 P, neobjavljena, EU:C:2021:286, t. 58. i mišljenje nezavisnog odvjetnika A. Rantosa u predmetu Servizio Elettrico Nazionale i dr., C-377/20, EU:C:2021:998, t. 159. do 160.

neizravno drži cijeli ili gotovo cijeli kapital. Posebna sudska nadležnost u skladu s člankom 8. točkom 1. Uredbe Bruxelles Ia mogla bi se stoga široko primjenjivati u okviru prava tržišnog natjecanja.

- 15 Hoge Raad upućuje navedena prethodna pitanja zbog dvojbi u vezi s tumačenjem Uredbe Bruxelles Ia i povezane sudske prakse.

RADNI DOKUMENT